

Kmetijski list

Glasiło „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno . . . . . K 25.—
pololetno . . . . . „ 13.—
Posamezna številka . . . . . „ 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnajaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase . . . . . K 1.—
uradne razglase . . . . . „ 150—
reklame . . . . . „ 2.—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Prvi kmetijski praznik na Bledu dne 8. septembra 1920.

Splošno poročilo o poteku praznika.

Po dolgotrajnem slabem vremenu je bil 8. september kot navlašč najlepši dan za dostojno praznovanje našega prvega kmetijskega praznika. Ta dan se je zbralo na Bledu okoli 20.000 pripadnikov našega vrliga kmetijskega ljudstva z vseh strani Slovenije.

Največji kras prireditve so tvorile skupine iz narodnega življenja na tridesetih vozovih. Te skupine so predstavljale naravno sliko kmetovanja in vse obrti gorenjskega kmetijskega naroda.

Točno ob treh so dospеле skupine, z zeleno zastavo na čelu, na prireditveni prostor v veličastnem sprevedu, v katerem se je nahajala večstotoglavna množica. Spreved je vodilo gorenjsko dekle Pohar, jahajoč na konju. Med sprevedom se je videlo kmetijske svatbe in veselice z godbo, plesi in vsakovrstnimi igrami na osmih okrašenih vozovih, na katerih so bili vsi udeležniki teh prireditvev v slikovitih gorenjskih narodnih nošah. V sprevedu so se pomikali vozovi, prirejeni kakor domači hrmi z različnimi kmetijskimi pridelki ter različnimi obrtniki in obrtnicami, kakor z ogledali, kovači, kolarji, mizarji, predicami, tericami, plansarji s sirom i. dr. Nekaj posebnega je bila med sprevedom čreda koz, predstavljajoča kozjerejo v skalovitih planinah, ki jo je vodil naš gorenjski orjak Peterman iz Kranjske gore v staropastirski narodni noši.

Ves spreved so spremljali gorenjski fantje in moške v starih narodnih nošah, jahajoči na krasno opremljenih konjih. Skupine so obšle dvakrat dirkališče zaradi ocenitve po posebni komisiji in v svrhu razdelitve častnih daril.

Po končani tekmi narodnih skupin je otvoril načelnik blejskega okrajnega odbora, tovariš Ažman, zborovanje, ki ga je vodil pozneje strankin načelnik tovariš Kušar. Le-ta je pozdravil veličastni kmetijski zbor ter zlasti predstavil srbske in hrvatske kmetijske stranke. Na zborovanju so govorili: za „Samostojno kmetijsko stranko za Slovenijo“ kmetje tovariši Demšar, Kuralt, Drogenik, Mrmolja in kmetijski strokovnjak tovariš Gustav Pirč; za srbsko samostojno kmetijsko stranko „Savez Zemljoradnika“ Mihajlo Avramović, ustanovitelj in voditelj srbskih poljedelskih združenj in ustanovitelj ime-

novane stranke, in za novo hrvatsko kmetijsko stranko „Seljački Savez“ njen predsednik Gjuro Ljubić. Oba govornika naših bratskih organizacij sta z navdušenjem pozdravila naš tabor v imenu organiziranih kmetov, ki sta jih imela čast zastopati.

Zastopnik srbskih kmetov Avramović je v svojem govoru dejal, naj se Slovenci ne jeze nad srbskim narodom zaradi sedanje uprave države. Srbski narod je kmet, ki pa pri sedanjem vladanju nima nobene besede. Združiti se moramo vsi kmetje v državi, da ustvarimo tako moč, s katero bomo v državi odločevali. Le združeni bomo odpravili krivice, ki se gode sedaj pod vlado ljudi, katere narod mrzi, ter vzpostavili enakopravnost vseh pokrajin celokupne države. Mi hočemo tako svobodo, da bo naš kmetijski narod sam odločeval o svoji usodi. Govornik se je spominjal časov, ko je bil naš narod še toliko svoboden, da si je na Gosposvetem polju sam svobodno volil svoje kneze. Delujmo z združenimi silami za zopetno popolno svobodo naroda! Mi nočemo uničiti kulture mest, pač pa hočemo in moramo kulturno dvigniti kmeta.

Po končanih govorih so se sprejele resolucije glede odprave ovir, ki so na potu svobodni trgovini in ki jih vzdržuje država samo v škodo kmetvskega ljudstva. Odpravijo naj se naredbe in ustanove, ki ovirajo svobodni promet s kmetijskimi pridelki in potrebščinami ter istotako ves izvoz in uvoz. Kmeta se gospodarsko uničuje, ker se mu kvarijo in mu zaostajajo pridelki in živina. Kmet postaja že brez denarja, tlačijo ga skrbi in strah pred novimi zadolžitvami. Odpravijo naj se vojne ustanove, ki jih je uvedla stara Avstrija in se vzdržujejo še sedaj v naši svobodni državi, kakor „Prehrambeni urad“, „Žitni zavod“, „Verižni urad“ in „Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom“. Vzdrževanje navedenih ustanov požre državi milijone, dasiravno so popolnoma nepotrebne in samo škodljive cikle in zavore pravega gospodarskega prometa v državi. Danes je že tisti čas, da se cene pri svobodni trgovini same urejujejo, če jih le modra uprava države ne pobija. Zahtevamo prosto žganjekuho. Kmet ne mara trpeti zasledovanja finance in se noče bati kakor kak zločinec samo zato, če kuha svoje sadje in tropine, kar je sam pridelal. Davki naj se uredijo tako, da bodo prispevali k državnim bremenom progresivno vsi

državljeni, in sicer na podstavi čistih dohodkov, ki jih ima državljan. Zahtevamo neoviran in prost izvoz sadja, vina in žganja, svobodno trgovino z živino, konji in lesom ter odpravo zahteve, da se mora te predmete izvažati le za tujo valuto. Glede ureditve davkov zahtevamo uvedbo odborov, v katerih naj bi bili zastopani kmetje in obrtniki, združeni v naših organizacijah. Sprejet je bil protest proti volilnemu zakonu, ki omejuje volilno svobodo s tem, da zahteva četrtino poslancev z višješolsko izobrazbo. Mi hočemo popolno volilno svobodo. Ker je volitev vendar volja, zato nečemo vsiljivega diktata, ki nam veleva, kdo bodi poslanec. Poslanec bodi tisti, ki ga hoče narod, in ne tisti, ki se hoče sam vsiliti s pomočjo zakona, ki so ga skovali gotovi krogi proti volji ljudstva.

Po zborovanju se je vršila dirka konj in voz, za katero je bilo določenih več nagrad.

Med mnogimi drugimi narodnimi voditelji, ki z odkrito simpatijo zasledujejo naše za državno uredbo najpravišne gibanje in ki so pristostvovali naši slavnosti, je bil tudi za ustanovitev naše države velezašlužni vseučiliški profesor *dr. Bogumil Vošnjak*, ki se je med vojno v odlični meri udeležoval kot član jugoslovskega odbora v entitnih državah. Imenovani gospod je sin osvoboditelja kmeta izpod kapitalističnega oderuštva in očeta slovenskega posojilništva, žal že umrlega gospoda *Mihaela Vošnjaka*.

Proti večeru so oddaljeni udeleženci začeli odhajati, a domačini, posebno pa mladina, so ostali do pozne ure na veselici pri prosti zabavi in plesu. Za jedi in pijače je skrbela cela vrsta paviljonov. Vojaška godba je svirala do desetih.

Tako je potekel prvi praznik svobodnega kmetijskega gibanja v našo splošno zadovoljnost. Naši kmetje in naše kmetice so imeli v prireditvi po trudopolnem delu svoje prvo veličastno razvedrilo.

Ta praznik je bil začetek nove dobe našega kmeta, ki nas bo dovedla do popolne svobode, da bomo neodvisni gospodarji zemlje, na kateri živimo in žrjimo.

Le kvišku srca in pogum! Množica naših mož in žena, naših mladenčev in deklet ter naše dece, ki je bila tako mnogovrstno zbrana dne 8. septembra na Bledu. nam je zdravo jamstvo za to, da smo na pravi poti do

zmage za našo staro pravdo, za neodvisnost, prostost in svobodo zlato. Ta naš praznik je nov dokaz, da je ni sile, ki bi nas ustavila na naši začrtani poti do popolne zmage.

Hočemo prosto in svobodno zemljo! Na tej prosti zemlji lepe naše domovine hočemo, da biva prost, svoboden in srečen rod. Krasot in bogastva lepe naše domovine nočemo pustiti v uživanje le bogatinom, ampak hočemo, da jih uživa celokupni narod, ki na njej prebiva. *Ni lepa naša domovina, če prebiva na njej tlaččen, ubog, zaslužjen rod.*

Zatorej le naprej naša armada pod zeleno zastavo „Samostojne kmetijske stranke“, kateri ste prvi prisegli zvestobo na taboru na Bledu, tem biseru naše zemlje! Vsi deželani se združimo pod to zastavo, tako kmetje, kakor obrtniki in kmetijski delavci ter združeno se borimo za občno blagostanje vsega prebivalstva pokrajine. Tudi vi, duševni delavci, učitelji in duhovni, se nam pridružite! Ne ovirajte nas, ampak pomagajte nam! Naša sreča — vaša sreča! Če boste vi nas spoštovali, bomo tudi mi vas! Če nam boste nasprotovali, se bomo proti vam borili ter vseeno dosegli svoj namen.

Cerkvena pobožnost udeležencev blejskega praznika.

Velika množica udeležencev, tudi iz Štajerske, se je že na predvečer našega praznika ustavila na postaji Otoče ter poromala na slovečo božjo pot na Brezje. Prav tako so odšli mnogi udeleženci naše prireditve tudi zjutraj na praznik male gospojnice zarana na Brezje in potem na Bled, da so se udeležili naše blejske slavnosti.

Tudi na Bledu samem so kmetje in kmetice opravili božjepotno pobožnost. Ze v zgodnjih jutranjih urah so se začeli gibati po jezeru čolni, vozeči na Marijin otok. Kdor ni sam občutil divote tega prizora v tem nebeskolepem kraju, ne more razumeti opisovanja. Kakor lahke ptice so plavali čolni s prepevajočimi množicami po jezeru. Otok se je popolnoma napolnil s pestro množico kmetvskega ljudstva, ki je bilo po večini v slikovitih narodnih nošah. Videli smo tudi skupino deklet iz zasedenega ozemlja v narodni noši. Na obrazih se jim je poznala tužna žalost vsled italijanskega zaslužjenja in nemo so nas gledale s topim upom, ko smo jih tolažili in jim da-

jali upanje, da pride rešitev. Prav tako smo opazili precej rojakov iz tužne Koroške v krasnih narodnih nošah. Romarski zvonec želja je neprestano pel. Ob desetih je bila slovesna sv. maša, po kateri so se začeli vrstiti zopet oni krasni, nepopisni prizori plavajočih čolnov z veselimi množicami na vse strani otoka kakor prej ob njih dovažanju na otok.

Stalen kmetijski praznik.

Vodstvo „Samostojne kmetijske stranke“ se je dogovarjalo z voditelji hrvatske in srbske kmetijske stranke o določitvi splošnega kmetijskega praznika za vsó državo, ki bi imel isti zmišel, kakor ga ima delavski praznik prvi maj. Končno sklepanje o tem dogovoru se bo izvršilo po državnozbornskih volitvah. Prav tako se bo sklepalo o slovesni proglasitvi zelene zastave za simbol kmetvske zelene internacionale — kakor imajo delavci svoj simbol v svoji rdeči zastavi. Mi hočemo izrazito razredno delo za uveljavljenje kmetvskega stanu potem lastne samostojne organizacije.

Premije, razdeljene o priliki kmetvskega praznika.

Pri tekmi narodnih noš, opremi vozov in konj (mrzlokrvnih in toplokrvnih) so se razdelile te-le premije, in sicer:

Blejska darila: št. 55 1500 K, št. 40 500 K, št. 52 400 K, št. 39 300 K, št. 36 200 K, št. 47 100 K, št. 48 100 K, št. 51 100 K, št. 31 100 K, št. 49 100 K, št. 54 100 K.
Skupina narodnih noš: I, št. 59 400 K, II, št. 34 300 K, III, št. 41 200 K, IV, št. 44 100 K.

Tržaške narodne noše: 200 K (gospa Debelakova).

Koroške narodne noše: 200 K (kmet Abrušek).

Hrvatske narodne noše: 200 K (seljak Mitak).

Oprema: I, št. 54 400 K, II, št. 41 300 K, III, št. 34 200 K, IV, št. 40 100 K.

Vnanjost konj: I, št. 40 400 K, II, št. 32 in 33 po 300 K, III, št. 59 200 K, IV, št. 54 100 K.

Toplokrvni konji: I, št. 1 1000 K (kmet Hrvat), II, št. 4 500 K (kmet Kopenik), III, 500 K (kmet Benko).

Mrzlokrvni konji: I, št. 2 1000 K (kmet Langus), II, št. 1 500 K (kmet Štefuc).

Strankine vesti.

(Seje izvrševalnega odbora naše SKS.) ki je bila dne 6. t. m., se je udeležilo 76 članov, došlih iz vseh okrajev. Po predsednikovem pozdravu je poročal tajnik dipl. agronom A. Jamnik obširno o strankinem delovanju, o bližnjih strankinih nalogah in o govorniškem tečaju, ki se prične dne 9. t. m. Poročilo o skupni akciji kmetijskih strank celotne države je podal tovariš Drogenik, ki je nadalje poročal tudi o kmetijskih

kongresih v Zagrebu in v Beogradu, katerih se je poleg drugih tovarišev kot odposlanec SKS. udeležil. Beograjski sklep o ustanovitvi skupne agrarne stranke za vso Jugoslavijo kakor tudi poročila so se vzela z viharnim odobravanjem na znanje in načelnistvu se je striktno naročilo, da zasleduje začrtano pot in neumorno nadaljuje delo do končnega popolnega ujedinjenja kmetvskega ljudstva vse Jugoslavije. O bodočih volitvah je poročal veterinar tovariš Rajer, ki je razložil zakon o volitvah narodnih poslancev

za ustavotvorno skupščino. Sprejeli so se odločni protesti proti določbam, da se „mora“ voliti poslanec, takozvane „vseznale“ — doktorje in e., ter da se je vzelo državnim uradnikom volilno pravico, tako da kmetje niti svojih kmetijskih strokovnjakov ne bomo smeli kandidirati in bo smel postati poslanec izmed „inteligence“ le advokat in doktor-duhovnik. Pri seji navzočni so poročali, da obeta biti udeležba pri naši prireditvi na Bledu z vseh strani velikanska. Ko je tovariš predsednik naznanil, da je južna želez-

nica dovolila polovično vožnjo, ministrstvo za promet pa glede znižane vožnje po državnih železnicah do trenutka niti odgovorilo ni, so bili zborovalci silno ogorčeni in so zahtevali, da se spregovori na Bledu zaradi takega postopanja odločno besedo. Sokoli so dobili polovično vožnjo, Orli so plačali samo četrtino vožnje, nam kmetom, ki gremo na Bled na resno delo in ki nosimo skoro vsa bremena, pa niti odgovora ne dajo na povelje častitega gospoda ministra za promet. Gospod dr. Korošec! To zaničevanje boste grenko

občutili! Kmetje, zapomnite si: Orli in Sokoli so v oči ministra drja Korošca vse, mi kmetje pa nismo vredni niti pravočasnega odgovora. Toda dan plačila bo prišel. — Tovariš Urek je poročal o akciji glede združitve „Kmetvske zveze“ in naše SKS. Poročilo se je sprejelo na znanje, člani, ki sodelujejo pri tej akciji, pa so se poverili z nadaljnjim delom in se jim je zabičilo, da mora program naše stranke v vsakem oziru ostati nedotakljiv.

Izporočajte uredništvu vse zanimivosti vašega kraja!

njem električne razsvetljave. Marsikje so napredne kmečke občine vsled pomanjkanja petroleja z velikimi stroški upeljale elektriko, a sedaj se grozi, da se bo za vsako najmanjšo žarnico naložilo po 40 K, za obločnice pa celo 160 K davka na mesec. Ta davek bi zadel le napredne pokrajine, torej v prvi vrsti Slovenijo, ker na Balkanu še ne poznajo dosti električne luči. — Drugi davek bo zadel premog in koks, s čimer bosta posebno začeta industrija in obrt, a neposredno bomo čutili obdačenje vsi, ker se bodo cene izdelkom primerno povzdale. Vsled novega davka bi se podražil že itak predragi premog za 53 K pri 1000 kg, tako, da bi veljal premog v rudniku n. pr. v Trbovljah 553 K za 1000 kg.

(Proti draginji) je bilo nedavno v ministruvu važno posvetovanje. Sklenilo se je, da morajo imeti trgovci v izloženih oknih označene cene, da morajo spraviti vse nakupljeno blago v promet in da se prepove prekupovanje. Posebni krajevni odbori bodo pregledovali zaloge ter določali cene. Da bi ne ostalo samo pri sklepah!

(Žigovanje vojnih in predvojnih posojil) se začne šele 16. t. m. pri davnih oblastvih ter bo trajalo do 30. septembra, ozir. 5. oktobra t. l.

(Smotke so se zopet podražile,) tako, da stane sedaj najcenejša smotka (kratka) 1 K, inozemska 1:20 K, viržinjoza 2 K, brazijka 2:40 K, portorika 3:20 K, viržinka 3:60 K, trabuka 4:80 K itd. Kmetje pri tem nisimo preveč prizadeti, toda zahtevati pač smemo, da nam dajo vsaj več tobaka za pipe.

(Promet s poštnimi paketi) med Jugoslavijo in Avstrijo je odprt s 1. t. m.

(Cene masti in slanini) so znatno poskočile, ker posebno koroški Nemci vsled odprte carinske meje vse pokupijo, da se založijo za zimo. Na ljubljanskem trgu velja mast 48 K, slanina pa 46 K.

(Izvoz pšenice.) Dovoljen je izvoz 15.000 vagonov pšenice. Za to količino sme vsakdo svobodno nakupovati in izvažati pšenico v inozemstvo, ko zavaruje valute in plača carino. Vsak izvoznik mora prinesiti carinarnicam potrdilo ministrstva za prehrano in obnovo zemlje, da je oddal ministrstvu predpisano davčino, t. j. 5%—10% izvoznega blaga za obnovo in prehrano krajem, ki jim primanjkuje žita.

(Izvoz krompirja.) Protikmetški listi — med njimi tudi „Domo-ljub“ — plašijo, da bo izvoz krompirja zaradi valutnih diferenc skoraj nemogoč. V Trstu in na Dunaju so cene baje tako nizke, da naš krompir vsled visoke prevoznine ne pride v poštev. To so zgolj proračunjena plačila, da bi kmet brž oddal svoj pridelek za vsako ceno. Vsled moče je mnogo krompirja segnilo, ostali pa je droban. Najbrž ga bo komaj za domače potrebe ter ga sploh ne bo treba izvažati, vsaj iz Slovenije ne.

(Produkcija sladkorja.) Kakor vse kaže, se bo produkcija sladkorja v naši državi letos prav izdatno zboljšala. Tako na primer se poroča, da bo tvornica sladkorja v Osijeku, katera je pretečeno leto izdelala le 75 vagonov sladkorja, ga zamogla letos proizvesti okoli 600 vagonov. Enako ugodni napredki se lahko zaznamujejo tudi pri ostalih tvornicah in upamo, da bo prišel kmalu čas, ko bomo glede preskrbe sladkorja neodvisni od inozemstva. Produkcija pa bi zamogla biti letos izdatno večja kot pa bo, ako bi imele tvornice zadostne zaloge premoga. V tem slučaju bi zamogla že letos tvornica v Osijeku izdelati okoli 1000 vagonov. Glede preskrbe tovarn s premogom, ki so ga rabile za letošnjo kampanjo okoli 1200 vagonov, so se sicer vršile že pred meseci v Beogradu konference, ki pa menda niso imele posebnega uspeha. Zahtevali so takrat, da bi vso množino premoga za omenjene tovarne dobavila Slovenija iz svojih premogovnikov. Ker pa ta itak preskrbuje večji del države in je zadnjemu vagonu, ki se dnevno izkoplje, že natančno določena smer, je bila nadaljnja obravnavitev, ne da bi to imelo usodopolnih posledic, posebno pri železnici, popolnoma izključena. Ker se je pri tej konferenci izkazalo, da leži v Bosni izko-

panih okoli 4000 vagonov premoga, o katerem menda v Beogradu ni nihče niti sanjal, se je merodajnim činiteljem priporočalo, naj skrbe, da se bo mogel ta premog prepeljati do Broda in da se bodo potem od tam potrebne množine dodelile sladkor-nim tovarnam. Ni nam znano, kaj se je v tem oziru ukrenilo, ali veliko skoro gotovo ne, ker sicer bi bile tovarne danes preskrbljene z zadostnimi množinami premoga.

(Izvoz brez zagotovitve valute) dovoli v kratkem naša vlada glede vina, mineralne vode, sira, karbida in opeke.

(Več vrelov petroleja) so našli v Srbiji pri Lazarevcu in pri Medosevcu.

(Izvoz vina iz Dalmacije,) t. j. iz krajev, ki jih imajo Italijani zasedene, je dovoljen v Jugoslavijo brez posebne carine.

(Cene italijanskemu volnenemu blagu padajo) in bodo padle še bolj do zime, ker ga imajo ogromna skladišča.

(Tobak na Turškem) je letos prav dobro uspel, toda vojni dogodki ovirajo izvoz.

(Sladkor iz Brazzilije.) Braziljski trgovci so dobili dovoljenje, da izvozijo v Evropo 700.000 vreč sladkorja. Boli se naša vlada pobrigala, da dobimo tudi k nam del tega blaga?

(Riž v Gradcu) velja 54 K za kg, torej bi ne smel veljati pri nas nad 20 K, ker ga oboji trgovci dobivajo iz Italije.

(Izvoz vina) ima pri nas še vedno razne ovire. Ogrska vlada je dovolila prost izvoz vinskega mošta od 5. septembra do 31. oktobra. Vsled tega se bo izvozilo posebno na Čehoslovaško toliko ogrskega vina, da naš izvoz sploh ne bo prišel v poštev.

(Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo) je končno le odobrena. Nemci dobe od nas večje množine žita in surovin, nam pa morajo za to dobavljati industrijske predmete ter nam posoditi več sto lokomotiv.

(Jugoslovansko poljedelsko razstavo) priredi zagrebško gospodarsko društvo ob priliki svoje 80letnice. Ako bo čas pripuščal, se pritegnejo k razstavi vse jugoslovanske pokrajine, sicer pa le hrvatski poljedelci.

(Velika vinska delniška družba) s kapitalom 20 milijonov K se je ustanovila v Pragi. Družba se imo-

nuje „Nakupni a prodajni společnosti vinařu“. Pristopile so že štiri večje jugoslovanske tvrdke. Družba se hoče pri nakupovanju posebno ozirati na Jugoslavijo, na kar se opozarjajo naši vinorejci. Vsekakor se bodo vsled tega dvignile cene vinu, ker bo družba pokupila največ vina v Banatu.

(Solni rudnik v Čehoslovaški) so odkrili v Karpatih. Solno plasti so 2600 metrov dolge in 1700 metrov široke, debele pa čez 10 metrov. Ves sklad se ceni na 60 milijonov ton. Sol je znana in popolnoma čista.

(Živinska kuga) silno razsaja v Belgiji ter se je bati, da se razširi po vsej Evropi, zato je treba, da stori vlada vse protikupepe. Ta kuga se silno hitro širi ter pomori do 75% vse napadene živine.

(Žetev na Francoskem) je izpadla dosti slabše, kakor se je bilo pričakovalo. Skupni pridelek žita znaša 51 milijonov stotov, kar bo dalo 40 milijonov stotov moke. V inozemstvu mora vsled tega Francija kupiti 36 milijonov stotov moke.

Raznoterosti.

(Žganje) so pričeli kuhati v 11. stoletju. Sprva se ga je dobivalo samo v lekarnah, kjer so ga hranili med strupi. Šele 300 let je, odkar ga ljudje uživajo kot pijačo. V žganju je 20 do 45, v konjaku 45 do 60 in v rumu 50 do 70 odstotkov alkohola.

(Pijančevanje) je največ vzrok ljudskih boleznih in ubožstva. Po zadnji statistiki se je spilo na Kranjskem v enem letu 5.500.000 litrov piva in 15.200.000 litrov vina. Za to množino pijače se je izdalo blizu 40 milijonov kron. Slovenci izdamo vsako leto za opojne pijače blizu 100 milijonov kron, a zemljiškega davka plačamo na leto kake tri milijone kron. V bivši Avstriji se je izdalo za opojne pijače vsako leto 2500 milijonov kron, to je več kakor je leta 1913. izdala Avstrija za vse uradnice in za vso vojsko na suhem in na morju.

(Nadvojvoda — tat.) Dunajsko državno pravdnitvo je obtožilo bivšega nadvojvoda Jozefa Ferdinanda velikih tatvin med svetovno vojno. Pobožni nadvojvoda je kradel na debelo konje in konjsko opremo ter tudi cerkveno opremo.

Obrtnik.

Obrtni kongres delegatov obrtnih zadrug in društev dne 5. septembra t. l. v Celju

Bogati dnevni red, obsegajoč s slučajnostni celih 12 točk, je pokazal, koliko žuljev tišči obrtnika, koliko temnih oblakov se še razprostira nad obrtnim stanom, in zato se ne čudimo bogatemu dežju resolucij, ki so bile sprejete na kongresu. Prav te številne resolucije so jasen dokaz, kako malo ali nič se ne ozirajo poklicana mesta na potrebe obrtnega stanu, dasiravno se sklepajo pri vsakem obrtnem zborovanju enake ali slične resolucije, ki dosledno ostajajo brez odmeva, da celo brez odgovora. To so vedeli ali bi vsaj morali vedeti zborovalci in bi morali že vendar enkrat prenehati zapravljati denar in čas za podajo resolucij, iskati pa pomoči tam, odkoder edino jim pride — pri sebi samih. Toda to edino zdravo naziranje o odpomoči obrtniku se na celjskem kongresu še ni spoznalo, obratno: kapacitete tega kongresa so se postavile odločno na stališče, da si obrtnik sam ne sme pomagati — on naj vraga samo resolucije! Samopomoč v vsem obsegu, ki temelji poleg drugega tudi na njegovi stanovski in politični organizaciji, na njegovi volilni pravici — ne, ta na tem kongresu ni smela priti niti v razgovor.

Ko je predsednik „Obrtne organizacije“ za Kranjsko, oziroma za enkrat za Dolenjsko, hotel o tej točki govoriti, menež, da imajo povabljena „Obrtna društva“ pravico govoriti o samopomoči, je predsedstvo čisto hladnokrvno izjavilo, da so zadruge istovetne v vseh točkah z „Obrtnimi društvi“ — torej prav tako nepolitične. Tako tolmačenje je dvojni nezmesel.

Prvič je čisto odveč biti član „Zadruge“ ter istočasno član „Obrtnega društva“, ako imata obe korporaciji isti in edini smoter. Drugič je ta trditve neresnična, ker se obrtna društva snujejo povsod za to, da se morejo obrtniki tudi politično uveljaviti. Toda modrost na celjskem kongresu je perhorrescirala vsako politično debato zato, ker so hoteli biti gotovi faktorji politiki, česar pa v svojem demokratizmu ne dovoljujejo

ostalim obrtnikom, ki naj se slepo pokore njihovim ukazom in slejkoprej pripadajo razcepljenim strankam. Gospodje, ali ne diši to po terorističnem absolutizmu? In pa, ali ni stanovsko gospodarsko vprašanje obrtnika šele tedaj popolno, ko je tudi politično zastopano? Ali gospodje ne vedo, da so vse gospodarske težnje obrtnika brezuspešne, dokler nimajo zavarovanega hrbita v političnem zastopstvu? Mar ni politika umetnost javnega gospodarstva? Toli-ke krivice se gode obrtnemu stanu s strani vlade — zakaj pa, gospodje? Kdo pa nam prizadeva vse te krivice? Mar ni vlada tista, ki naša najboljša stremljenja ovira in uničuje? K vragu zasebno gospodarstvo, ako ga uničuje politično gospodarstvo! Po logiki kongresnih predstavitev je tedaj nezdržljivo z obrtnogospodarskim zborovanjem, ako se gospodarsko vprašanje obrtnika razmotriva z vseh strani, ki učinkujejo na gospodarstvo obrtnika.

Gospodje, resolucijam mnogo uspeha, Vašim skritim željam poraz, obrtniku spas!

Obrtniške vesti.

(Reforma obrtnega zakona.) Po iniciativi gospodarskih krogov je sklenilo ministruvu za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov, da se povede razprava o vprašanju vpe-ljave enotnega obrtnega zakona za vso državo. Kot temelj za razpravo naj bi služil srbski zakon z dne 29. junija 1910., ki naj bi se v nekaterih točkah izpopolnil in razširil na področje vse države. Trgovske in obrtniške zbornice so bile pozvane, da zaslusijo mnenje vseh važnejših gospodarskih organizacij v tej zadevi.

V razvedrilo.

(Kakor on meni, tako jaz njemu.) Neki kmet je trosil na njivi gnoj. Kar naenkrat se je zakadil proti njemu velik mesarski pes. Kmet se ga ni mogel drugače ubraniti, kakor da mu je zarinil gnojne vile v gobec. Pes je nato poginil. Mesar, lastnik psa, je vložil tožbo na odškodnino. Sodnik je bil na mesarjevi strani in očital kmetu: „Vi bi se bili vendar psa lahko ubranili tudi z drugim koncem vil?“ Kmet: „Saj pes tudi ni šel nadme z drugim koncem svojega telesa!“

Mali oglasi.

Primerne prostore z vodnim obratom za kovaško in kolarsko izdelovanje raznih voz poleg mesta ali trga in železnice, z nekoliko zemljiščem vzajem v najem, eventualno kupim. Ponudbe na M. Ložar, Dragomelj, p. Domžale.

Suhe gobe, laneno seme, kumno in vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Proda se posestvo, oddaljeno eno uro od postaje Blance pri Sevnici, ki obstoji iz hile s kletjo in živinskimi hlevom. K posestvu spadajo 3 oralni hoste, 4 oralni vinogradi in 9 oralov travnikov. Več pove lastnik v Trnovcu pri Sevnici št. 53 (Zabukorje).

Na prodaj je posestvo, oddaljeno pol ure od železniške postaje, ležeče sredi vasi in obstoječe iz dveh poslopij v najboljšem stanju. Posestvo (vse na ravni) obsega 30 oralov, in sicer razen 12 oralov gozda same njive in travnike. Cena niska. Takega posestva se ne dobi slepa. Kdor hitro pošlje primernega kupca, dobi 400 kron nagrade. Več pove Anton Mlakar, pošta Rače št. 112 pri Mariboru.

V najem se da kovačnica z vsem potrebnim orodjem v Smartnem ob Savi. Več pove Marija Bobnar v Smartnem ob Savi št. 58, p. Moste pri Ljubljani.

Kmetje! Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem listu. Velikost pričujočega ponova stane za „Male oglase“ 24 K, polovica tega prostora 12 K. Najmanjši oglas 8 K. Denar pošiljajte vedno naprej!

Vpoštevajte oglase (Inserate) v „Kmetijskem listu“!

Pravi najboljši bakreni kotli za žganjekuho so došli.

Dobivajo se pri tvrdki Fr. Hitti v Ljubljani, Sv. Martina cesta št. 2.

Šivalni stroji za obrtno in rodbinsko rabo :: :: z vso opremo :: :: so dospeli.

Dobe se tudi posamezni deli, igle, olje za stroje, potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače i. dr.

JOSIP PETELINC v Ljubljani, Sv. Petra nasip šte. 7.

Jugoslovanski kreditni zaved v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun s čistimi **4 %** brez odbitka rentnega davka. Ustanovljen septembra 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Poljedelski stroji.

Mlatilnice za ročni in vrtilni pogon, vratila, čistilnice, slamo-reznice za pogon z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzoparilnice, bakrene (kufrene) kotle za žganjekuho in druge stroje

ima vedno v veliki izbiri v zalogi lastnica po umrlem soprogu

francu Hittiju v Ljubljani, Sv. Martina c. 2.

Edina zaloga poljedelskih strojev tvornice Umrath & Komp.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavnica 50.000.000 kron, rezervni zakladi skupno okrog 45.000.000 kron, oziroma glavnica z rezervami okrog 95.000.000 kron. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun **Telefon št. 261.** Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.